

آئین نامه اجرایی دوره دکتری دانشگاه علم و صنعت ایران

بر اساس مصوبه ۸۴/۰۱/۲۷ شورای عالی برنامه ریزی

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

مقدمه

به منظور تعیین ضوابط کلی دوره دکتری (*Ph.D.*) در نظام آموزش عالی کشور و با توجه به سیاست وزارت علوم، تحقیقات و فناوری در تفویض اختیار دانشگاهها و موسسه های آموزش عالی و پژوهشی، « آئین نامه اجرایی دوره دکتری (*Ph.D.*) » دانشگاه علم و صنعت ایران طبق مواد ذیل تدوین می شود.

تعریف دوره

ماده ۱: دوره دکتری دوره ای تمام وقت و بالاترین دوره تحصیلی آموزش عالی است که به اعطای مدرک تحصیلی می انجامد و رسالت آن تربیت افرادی است که با نوآوری در زمینه های مختلف علوم و فناوری در رفع نیازهای کشور و گسترش مرزهای دانش موثر باشند.

ضوابط ورود

ماده ۲: شرایط ورود داوطلبان به دوره دکتری به شرح زیر است:

- داشتن شرایط عمومی ورود به آموزش عالی
- داشتن مدرک تحصیلی کارشناسی ارشد یا دکتری حرفه ای، که حسب مورد به تائید وزارت علوم، تحقیقات و فناوری یا وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی رسیده باشد.
- احراز صلاحیت علمی برای ورود به رشته مورد نظر (قبولی در آزمون کتبی و شفاهی).
- احراز توانایی در زبان خارجی

تبصره ۱: ورود داوطلبان بدون آزمون کتبی با شرایط ویژه و مطابق دستورالعمل های مربوط صورت میگیرد.

تبصره ۲: داوطلب پذیرفته شده نهایی موظف است پیش از شرکت در امتحان جامع، در آزمون معتبر زبان انگلیسی شرکت نموده و نمره قبولی کسب نماید در غیر اینصورت چنانچه دو نوبت از زمان آزمون جامع گذشته باشد از ادامه تحصیل محروم می شود.

تبصره ۳: آزمون های معتبر زبان انگلیسی و حد نصاب قبولی در آن توسط شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه تعیین و اعلام می گردد.

توضیحات: جهت شرکت دانشجویان دکترا در امتحان جامع ارائه نمرات قبولی یکی از زبانهای MCHE، تافل، تویمو و یا IELTS الزامی می باشد.

مقررات اجرایی دوره

ماده ۳: آزمون کتبی ورودی دوره دکتری از سوی حوزه معاونت آموزشی دانشگاه به صورت مجتمع برای کلیه دانشکده های واجد شرایط یکبار در سال برگزار می گردد. مواد آزمون و ضرایب آنها توسط شورای آموزشی و پژوهشی هر دانشکده تعیین می گردد.

تبصره: در خصوص آزمون گرایش های بین رشته ای، تعیین مواد آزمون و ضرایب آنها بر عهده شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه است.

ماده ۴: پس از تعیین نمرات کتبی، حداکثر تا ۲ برابر ظرفیت قابل پذیرش از سوی دانشکده در آن سال تحصیلی (مطابق دستورالعمل تعیین ظرفیت دانشجویان تحصیلات تکمیلی دانشگاه)، متقاضیانی که حد نصاب علمی (مطابق دستورالعمل مربوط) را کسب کرده باشند جهت انجام مصاحبه شفاهی به دانشکده معرفی میشوند.

ماده ۵: مصاحبه شفاهی با حضور کلیه اساتید واجد شرایط پذیرش دانشجویان دکتری، به همراه مدیران گروه مربوطه به صورت جداگانه در دانشکده برگزار میگردد.

ماده ۶: در بین افراد مصاحبه شونده، متقاضیانی پذیرفته میشوند که اساتید شرکت کننده در مصاحبه شفاهی با توجه به زمینه تخصصی حداقل یکی از اساتید دارای شرایط پذیرش دانشجوی دکتری، تمایل خود را به راهنمایی دانشجوی تائید شده اعلام نماید.

تبصره: در صورت نیاز دو استاد می توانند بعنوان استاد راهنما هدایت دانشجو را به عهده بگیرند.

ماده ۷: با توجه به اینکه پذیرش دانشجو منوط به موافقت یکی از اساتید مبنی بر هدایت دانشجو می باشد دانشجوی پذیرفته شده از زمان ورود زیر نظر استاد مربوطه (بعنوان استاد راهنما) فعالیت آموزشی و پژوهشی خود را آغاز نموده و ادامه می دهد.

تبصره: چنانچه به دلایلی حداکثر تا دو نیمسال پس از شروع تحصیل دانشجو، استاد راهنما از هدایت دانشجو منصرف گردد، بایستی تقاضای کتبی خود را همراه با توضیحات لازم به گروه ارائه دهد تا موضوع در گروه و شورای آموزشی و پژوهشی دانشکده بررسی و تصمیم گیری شود.

ماده ۸: استاد راهنمای دوره دکتری با حداقل مرتبه استادیاری از اعضای هیات علمی تمام وقت دانشکده با حداقل دو سال سابقه تدریس موفق در کارشناسی ارشد و یا تمام دو پروژه تحقیقاتی با صنعت (در حد پایان نامه های کارشناسی ارشد) و یا راهنمایی حداقل دو پایان نامه کارشناسی ارشد و با تایید شورای آموزشی و پژوهشی دانشکده انتخاب می گردد.

توضیحات: استاد راهنمای دوره دکترا در طی دو سال سابقه تدریس باید حداقل دو نیمسال تدریس موفق در دوره کارشناسی ارشد و اتمام هدایت یک پایان نامه کارشناسی ارشد داشته باشد.

ماده ۹: استاد راهنما برای هدایت علمی دانشجویان تحت راهنمایی خود حداقل دو ساعت در هفته برای هر دانشجو در برنامه هفتگی خود زمان اعلام می نماید.

ماده ۱۰: تدریس در دوره دکتری فقط توسط اعضاء هیئت علمی با حداقل مرتبه استادیاری انجام می شود.

ماده ۱۱: دانشکده ها برنامه های آموزشی و ارائه دروس هر گرایش را باید به نحوی برنامه ریزی نمایند که دانشجویان بتوانند در طی دو نیمسال مرحله آموزشی را بپایان برسانند.

ماده ۱۲: دانشکده ها موظفند برنامه ارائه دروس ۳ و ۴ واحدی را حداقل در ۲ نوبت و در دو روز هفته تنظیم نمایند.

ماده ۱۳: تاریخ برگزاری امتحانات (در محدوده زمانی تقویم آموزشی دانشگاه)، توسط دانشکده ها تعیین و به هنگام ثبت نام هر نیمسال تحصیلی به اطلاع دانشجویان رسانده شده و به تحصیلات تکمیلی دانشگاه ارسال می گردد. پس از آن تقاضای تغییر در برنامه امتحانات صرفاً با تصویب شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه میسر می باشد.

ماده ۱۴: استاد هر درس موظف است حداکثر پانزده روز پس از برگزاری امتحان، نمره درس مربوط را اعلام نماید و دانشکده حداکثر ظرف بیست روز پس از آخرین امتحان، کلیه نمرات را به تحصیلات تکمیلی دانشگاه ارسال می نماید. برای دروسی که دارای پروژه می باشند حداکثر تا دو ماه پس از پایان آخرین امتحان نیمسالی که درس در آن ارائه شده است، استاد موظف است نمره نهایی درس را اعلام نماید.

تبصره: در شرایط خاص که انجام پروژه های درسی به زمان بیشتری نیاز دارد، استاد درس تقاضای خود را برای تمدید مهلت ارائه نمرات نهایی از طریق گروه مربوطه به شورای آموزشی و پژوهشی دانشکده ارائه می نماید تا در صورت تصویب مطابق آن اجرا شود.

توضیحات: جهت ارسال نمرات مصوبه مورخ ۸۵/۲/۲۷ شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده برق در خصوص زمانهای ارسال نمرات اجرا شود.

مقررات مرحله آموزشی و پژوهشی دوره

ماده ۱۵: دانشجو موظف است تا پایان نیمسال اول ورود به دوره موضوع رساله خود را (در چارچوب الگوی مصوب گروه) با هماهنگی استاد راهنما و تایید گروه تعیین و فعالیت پژوهشی خود را آغاز نماید.

ماده ۱۶: دانشجو موظف است حداقل ۱۴ و یا حداکثر ۱۸ واحد درسی از دروس تحصیلات تکمیلی رشته مربوطه را با نظر استاد راهنما و تایید گروه و حداکثر در مدت مجاز مرحله آموزشی با موفقیت بگذراند.

توضیحات: تعداد واحد آموزشی دوره دکترا رشته برق ۱۵ واحد تعیین شد که با نظر استاد راهنما و تایید گروه با حداقل ۳ درس از دروس تخصصی و حداقل یک درس از دروس فرعی اخذ می گردد.

تبصره ۱: واحدهای درسی به منظور تسلط بر مفاهیم نوین هر رشته و تقویت توان علمی دانشجو برای انجام تحقیق در موضوع رساله خود براساس برنامه درسی مصوب هر رشته انتخاب می شود.

تبصره ۲: انتخاب دروس از سایر رشته ها با نظر استاد راهنما، با تایید گروه و مصوب شورای آموزشی و پژوهشی دانشکده امکان پذیر می باشد.

ماده ۱۷: دانشجو مجاز است در هر نیمسال تحصیلی بین ۶ تا ۹ واحد درسی را با تایید استاد راهنما انتخاب کند.

تبصره ۱: نام نویسی دانشجو در کمتر از ۶ واحد درسی در نیمسالی که کمتر از ۶ واحد برای وی باقی مانده است بلامانع می باشد، در این صورت آن نیمسال نیز یک نیمسال تحصیلی محسوب می شود.

تبصره ۲: دروسی را که دانشجویان در مقطع کارشناسی ارشد گذرانده اند، نمی توانند مجدداً در دوره دکتری بگذرانند. این دانشجویان باید با اخذ دروس دیگر جمع واحدهای درسی خود را به حد نصاب مندرج در ماده ۱۶ برسانند.

تبصره ۳: در شرایط خاص و در صورت نیاز (بسنده کردن به حداقل ممکن)، به پیشنهاد استاد راهنما و تأیید گروه ذیربط، دانشجو موظف است تعدادی از دروسهای دوره کارشناسی ارشد را به عنوان دروس جبرانی با توجه به مصوبه دفتر برنامه ریزی درسی بگذراند. گذراندن این دروس اجباری است اما نمره آنها در تعیین میانگین کل محاسبه نمی شود. به ازاء هر ۸ واحد یک نیمسال به سقف سنوات اضافه خواهد شد.

ماده ۱۸: دانشجو می تواند در هر نیمسال تحصیلی در شرایط خاص و اضطراری حداکثر یک درس را با نظر استاد راهنما و تأیید گروه مربوطه در موعد مقرر حذف نماید. در هر صورت واحدهای باقیمانده یک نیمسال تحصیلی محسوب می شود.

توضیحات: حذف اضطراری بعد از تأیید استاد راهنما با تأیید مدیر گروه امکان پذیر می باشد.

ماده ۱۹: حداقل نمره قبولی در هر درس، ۱۴ از ۲۰ و میانگین قابل قبول از نمره های دانشجو در همه دروسها ۱۶ از ۲۰ است. این میانگین براساس نمره های دروسهای گذرانده شده محاسبه و در صورتی که مقدار آن کمتر از ۱۶ باشد، دانشجو مجاز است با نظر استاد راهنما حداکثر در یک نیمسال تحصیلی دروسهایی را علاوه بر سقف واحدهای درسی برای جبران میانگین کل بگذراند. در غیراینصورت از ادامه تحصیل محروم خواهد شد.

ماده ۲۰: دانشجو موظف است در کلیه نیمسالهای تحصیلی (آموزشی و پژوهشی) در موعد مقرر ثبت نام نماید. چنانچه دانشجویی در موعد مقرر ثبت نام ننماید بمنزله عدم مراجعه دانشجو تلقی شده و از ادامه تحصیل محروم می گردد.

تبصره: در موارد استثنائی که دانشجو بدلائل خارج از اراده خویش ثبت نام ننموده است، موضوع پس از تأیید استاد راهنما و گروه مربوطه جهت تصمیم گیری به شورای آموزشی و پژوهشی دانشکده ارجاع می گردد.

ماده ۲۱: چنانچه دانشجو نتواند در مدت مجاز (حداکثر ۱/۵ سال)، مرحله آموزشی شامل دروس و امتحان جامع را با موفقیت به پایان برساند، از ادامه تحصیل محروم میشود.

تبصره: در صورتی که دانشجو بنا به عللی خارج از اراده خود، در مدت مجاز موفق به اتمام دوره آموزشی نشود به پیشنهاد استاد راهنمای دانشجو، شورای آموزشی و پژوهشی دانشکده با حضور استاد راهنما، وضعیت دانشجو را بررسی و در مورد مدت (حداکثر تا یک نیمسال دیگر) و نحوه ادامه تحصیل یا اخراج او تصمیم گیری خواهد نمود.

ماده ۲۲: دانشجویانی که کلیه دروس مرحله آموزشی خود را با موفقیت گذرانده باشند و میانگین کل نمرات آنها از ۱۶ کمتر نباشد با داشتن حداقل نمره قبولی زبان توسط دانشکده به تحصیلات تکمیلی دانشگاه معرفی می گردند و پس از کسب مجوز از تحصیلات تکمیلی دانشگاه باید در اولین آزمون جامع که برگزار می شود شرکت نمایند.

ماده ۲۳: آزمون جامع دو بار در سال با تصویب شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده برگزار می گردد. به ترتیبی که دانشجویان بتوانند در نیمسال سوم و یا با توجه به شرایط تبصره ماده ۲۱ در نیمسال چهارم ورود به دوره در آن شرکت نمایند.

توضیحات: امتحانات جامع دکترای دانشکده برق در دو تاریخ نیمه دوم دی ماه و نیمه دوم شهریور ماه هر سال برگزار می گردد.

ماده ۲۴: هدف از برگزاری آزمون جامع، عبارت است از:

- کسب اطمینان از قابلیت های علمی دانشجو

- آگاهی از میزان توانایی دانشجو در برخورد اصولی با مسائل علمی و داشتن روحیه علمی

- شناسایی میزان برخورداری دانشجو از قوه ابتکار و قابلیت های پژوهشی

ماده ۲۵: آزمون جامع کتبی از محتوای دروس در سطح تحصیلات تکمیلی و حداقل در ۴ درس به پیشنهاد استاد راهنما و تأیید گروه مربوطه، حداکثر در ۳ روز متوالی انجام میشود.

ماده ۲۶: آزمون جامع شفاهی (در مهلت زمانی برگزاری آزمون جامع مطابق ماده ۲۳)، توسط هیاتی مرکب از حداقل ۴ نفر به شرح زیر برگزار میشود:

- استاد راهنما

- حداقل سه نفر عضو هیات علمی که دارای حداقل مرتبه استادیاری و فعال در تحصیلات تکمیلی بوده و تخصص مربوط را نیز داشته باشند.

تبصره: ترکیب هیات برگزار کننده آزمون جامع شفاهی به پیشنهاد استاد راهنما و تصویب گروه تعیین می شود.

توضیحات: ترکیب هیأت برگزار کننده آزمون جامع شفاهی می تواند توسط مدیر گروه به عنوان نماینده شورای گروه تأیید گردد.
ماده ۲۷: دانشجویانی که میانگین کل دروس آنها ۱۷ و بالاتر باشد این میانگین در صورت تایید شورای آموزشی و پژوهشی دانشکده می تواند به منزله نمره آزمون جامع کتبی محسوب گردد.

ماده ۲۸: ارزش آزمون های کتبی و شفاهی به ترتیب ۷۰ و ۳۰ درصد از نمره نهایی است و میانگین کل نمرات دانشجو در آزمون جامع نباید کمتر از ۱۶ باشد.

ماده ۲۹: در صورت عدم موفقیت دانشجو در اولین آزمون جامع، در صورت تصویب شورای آموزشی و پژوهشی دانشکده آزمون مجدد تنها برای یکبار دیگر و در اولین زمان آزمون بعدی انجام می پذیرد. در هر حالت دانشجو حداکثر تا پایان نیمسال چهارم باید آزمون جامع را با موفقیت گذرانده باشد و در غیر اینصورت از ادامه تحصیل محروم می شود.

تبصره: دانشجو در صورت عدم موفقیت در آزمون جامع می تواند با گذراندن ۴ واحد درسی روش تحقیق، مدرک دانشجویی دریافت نماید.
ماده ۳۰: این مرحله از پژوهش با احراز شرایط لازم در امتحان جامع شروع و با کسب موفقیت در دفاع از رساله پایان می پذیرد، و حداکثر مدت آن ۲/۵ سال است.

تبصره: در صورت ضرورت به پیشنهاد استاد راهنما و تأیید گروه ذی ربط و شورای آموزشی و پژوهشی دانشکده حداکثر تا دو نیمسال تحصیلی به این مدت افزوده می شود مشروط بر اینکه سنوات تحصیلی دانشجو در مرحله آموزشی و پژوهشی بیش از ۵ سال نشود در غیر اینصورت دانشجو از ادامه تحصیل محروم می شود.

ماده ۳۱: پس از تعیین موضوع رساله مطابق ماده ۱۵ گروه موظف است کمیته هادی را (مطابق ماده ۳۲) تعیین نماید و جلسه بررسی موضوع پیشنهادی را تشکیل و موضوع رساله را تصویب یا نظرات اصلاحی خود را ارائه دهد و دانشجو نسبت به اعمال نظرات مزبور اقدام نموده و پیشنهاد را تکمیل کند.

تبصره ۱: چنانچه ارزیابی موضوع پیشنهادی رساله دکتری دانشجو پس از دوبار فرصت مورد موافقت کمیته هادی قرار نگیرد، دانشجو از ادامه تحصیل محروم خواهد شد.

تبصره ۲: کلیه مراحل ماده ۳۲ و تبصره ۱ می بایست تا پایان نیمسال چهارم تحصیلی انجام گیرد. در غیر اینصورت دانشجو از ادامه تحصیل محروم خواهد شد.

ماده ۳۲: گروه برای تصویب رساله دانشجو و نظارت بر پیشرفت آن و عضویت در هیئت داوران رساله کمیته هادی تعیین می نماید. کمیته هادی از اساتید راهنما، اساتید مشاور (در صورت وجود) و سه نفر از اعضای هیات علمی دانشکده با مرتبه علمی استادیار و بالاتر و فعال در دوره تحصیلات تکمیلی، به پیشنهاد اساتید راهنما و تصویب گروه تشکیل میشود که ریاست کمیته هادی با یکی از اساتید راهنما میباشد.

تبصره: در صورت لزوم بجای یکی از سه نفر اعضای هیات علمی دانشکده، یک نفر بعنوان استاد خارج از دانشگاه به پیشنهاد استاد راهنما و تصویب گروه مربوطه می تواند تعیین گردد.

توضیحات: حضور کلیه اعضای کمیته هادی در جلسه تعریف و تصویب پیشنهاد رساله دکترا الزامی است در موارد خاص و در صورت موجه بودن دلیل عدم حضور یک نفر از اعضای کمیته هادی و هماهنگی با مدیر گروه و معاون آموزشی دانشکده قابل بررسی می باشد. حضور استاد راهنما در جلسه ضروری است.

ماده ۳۳: دانشجو موظف است در هر مرحله از تحقیق گزارش مکتوب از پیشرفت کار خود را به اساتید راهنما و اعضای کمیته هادی تحویل دهد (حداقل یک گزارش در پایان هر سال تحصیلی). تایید گزارش از سوی کمیته هادی شرط ثبت نام نیمسال بعدی دانشجویست.
تبصره: گزارش پیشرفت فوق مطابق الگوی مصوب شورای آموزشی پژوهشی دانشکده به اعضای کمیته هادی منعکس می گردد.

توضیحات:

۱- پس از تصویب پیشنهاد رساله دکترا، هر دانشجو موظف است همراه با ارائه گزارش کتبی پیشرفت کار در یک سمینار با عنوان " سمینار میان دوره ای گزارش پیشرفت پروژه خود را به کمیته هادی ارائه نماید.

۲- حضور اعضای کمیته هادی دانشجو مطابق با ماده ۳۲ در سمینار فوق الزامی است.

۳- سمینار مشابه جلسات پیش دفاعیه ابتدا بصورت عمومی شروع و در انتها با بررسی وضعیت تحقیقاتی توسط کمیته هادی ادامه می یابد.

۴- پیشنهادات مورد نظر کمیته هادی کتبا به دانشجو ابلاغ و در پرونده دانشجو بایگانی خواهد شد.

۵- زمان ارائه سمینار حداکثر قبل از ثبت نام در سومین نیمسال بعد از تصویب پیشنهاد پروژه می باشد و ثبت نام دانشجو در نیمسال مذکور منوط به ارائه صورتجلسه سمینار توسط کمیته هادی می باشد.

ماده ۳۴: تعداد واحدهای رساله در مرحله پژوهشی، ۱۸ الی ۲۲ واحد است (مجموع واحدهای آموزشی و پژوهشی دانشجو در دوره دکتری باید ۳۶ واحد باشد).

ماده ۳۵: با توجه به تعریف دوره که دوره ای تمام وقت می باشد، حضور تمام وقت دانشجو در طول دوره تحصیل الزامی است و چنانچه بنا به گزارش کتبی استاد راهنما، دانشجویی در طول دوره تحصیل حضور تمام وقت نداشته باشد، این امر به منزله عدم مراجعه دانشجو تلقی میگردد و مشمول ماده ۲۰ خواهد بود.

توضیحات: روش بررسی و اجرای این ماده مطابق با تبصره ماده ۷ صورت می گیرد.

ماده ۳۶: هیات داوران رساله به ریاست معاون آموزشی و تحصیلات تکمیلی دانشکده و یا نماینده وی و با حضور کلیه اعضای کمیته هادی و دو عضو هیات علمی از خارج دانشگاه که یکی حداقل استادیار و دیگری حداقل دانشیار باشد تشکیل می گردد. این افراد نیز به پیشنهاد استاد راهنما و تصویب گروه مربوطه و شورای دانشکده تعیین میشوند.

ماده ۳۷: استاد راهنما موظف است در زمانی که آمادگی دانشجو برای ارائه نتایج کامل پروژه حاصل شده و پیش نویس رساله وی قابل تحویل باشد، با ارسال پیش نویس رساله از اعضای کمیته هادی برای حضور در جلسه پیش دفاعیه دعوت نماید. اعضای حاضر در جلسه مذکور، با استماع گزارش دانشجو درباره موضوع تحقیق و نتایج حاصل از آن در خصوص موارد ذیل تصمیم گیری نموده و طی صورتجلسه ای به گروه اعلام می نماید:

الف - تطبیق و تایید کار دانشجو در مقایسه با پیشنهاد پروژه مصوب

ب - تعیین میزان فعالیت باقیمانده از پروژه

ج - تعیین حداقل زمان لازم برای تکمیل پروژه و انجام دفاعیه

تبصره ۱: اعضای هیئت علمی خارج دانشگاه در هیئت داوران، نیز می توانند در جلسه پیش دفاعیه حضور داشته باشند و در صورت عدم حضور دریافت اظهار نظر کتبی آنان در خصوص موارد الف تا ج فوق اشاره و طرح آن در جلسه برای تصمیم گیری نهایی اخذ شود.

تبصره ۲: چنانچه ارزیابی پیش دفاعیه رساله دکتری دانشجو مورد تایید قرار نگیرد دانشجو می تواند در سقف زمانی مجاز مجدداً در جلسه دیگر پیش دفاعیه شرکت نماید. در غیر اینصورت از ادامه تحصیل محروم می شود.

ماده ۳۸: دانشجو موظف است تصمیمات جلسه پیش دفاعیه را در تکمیل پروژه قبل از اتمام سنوات تحصیلی لحاظ نموده و رساله آماده شده خود را (که می بایست مطابق الگوی مربوط تهیه شده باشد) در مهلت مقرر به استاد راهنما تحویل نماید. تایید کتبی مبنی بر اعلام رعایت تصمیمات جلسه پیش دفاعیه از سوی استاد راهنما به معاونت آموزشی دانشکده برای تشکیل جلسه دفاعیه کفایت می کند.

ماده ۳۹: هر دانشجو موظف است حداقل ۲۰ روز قبل از تاریخ دفاعیه به تحصیلات تکمیلی دانشکده و دانشگاه مراجعه نماید و فرمهای مربوط به انجام مراحل اداری دفاعیه را تحویل نماید.

ماده ۴۰: پس از کسب مجوز دفاعیه از تحصیلات تکمیلی دانشگاه، آگهی برگزاری دفاعیه باید از سوی دانشکده حداقل ۱۰ روز در معرض دید عموم در داخل دانشگاه و سایر دانشگاه ها قرار بگیرد.

ماده ۴۱: دانشجو موظف است ارائه شفاهی دفاعیه و پایان نامه دکترای خود را صرفاً به زبان فارسی انجام دهد.

تبصره: دانشجویان غیر ایرانی و دانشجویانیکه در جلسه دفاعیه آنان استاد راهنما و یا ممتحن حاضر غیر ایرانی باشند، می توانند ارائه شفاهی دفاعیه رساله خود را با نظر استاد راهنما به زبان دیگری انجام دهند.

ماده ۴۲: دفاع از رساله در یک جلسه عمومی و در حضور هیئت داوران و سایر اساتید و دانشجویان علاقمند برای اجرای وظایف ذیل صورت میگیرد:

الف - ارزیابی محتوای پایان نامه در مقایسه با پیشنهاد پروژه تصویب شده

ب - ارزیابی متن پایان نامه در مقایسه با الگوی نگارش

ج - ارزیابی کیفیت انجام تحقیقات گزارش شده در پایان نامه

د - ارزیابی کیفیت و هم راستا بودن مقالات منتشر شده از نتایج تحقیقات با موضوع پایان نامه

ماده ۴۳: ارزیابی رساله براساس کیفیت علمی پژوهش انجام شده، میزان نوآوری، چگونگی دفاع از یافته های پژوهشی و نحوه نگارش مطابق ماده ۴۲ رساله انجام می شود و نتیجه آن به یکی از دو صورت زیر تعیین می شود:

الف) قبول (با درجه عالی، بسیار خوب، خوب)

ب) غیر قابل قبول

تبصره: چنانچه رساله دانشجو «غیر قابل قبول» ارزیابی شود، بنا به تشخیص هیات داوران، دانشجو مجاز است طی حداکثر شش ماه، به شرط اینکه از حداکثر مدت مجاز تحصیل (۵ سال) بیشتر نشود، اصلاحات لازم را در رساله به عمل آورد و صرفاً برای یکبار دیگر از آن دفاع نماید.

ماده ۴۴: دانشجو موظف است ویرایش نهایی پایان نامه خود را (که قبلاً تهیه و ارائه شده است) با رعایت تصحیحات مورد نظر هیئت داوران به ترتیبی به استاد راهنما تحویل نماید که صورتجلسه دفاعیه وی حداکثر تا ۳ ماه پس از برگزاری جلسه دفاعیه به حوزه تحصیلات تکمیلی دانشگاه تسلیم گردد.

ماده ۴۵: در صورتیکه پایان نامه دانشجو در مهلت مقرر مرحله پژوهشی دوره دکتری (موضوع ماده ۳۰) و یا موضوع ماده ۴۴ به پایان نرسیده باشد، درجه امتیاز رساله وی مطابق با دستورالعمل «نحوه تاثیر تاخیر در درجه امتیاز رساله دانشجویان» تعیین خواهد شد.

ماده ۴۶: ارائه پذیرش نهایی حداقل دو مقاله در مجلات علمی - پژوهشی معتبر برای اخذ مجوز دفاعیه و ارائه مقالات منتشر شده برای دریافت گواهی فارغ التحصیلی الزامی است. اعتبار علمی مجلات و در راستا بودن مقالات با پایان نامه می بایست به تایید شورای آموزشی و پژوهشی دانشکده برسد.

تبصره: دانشکده ها می توانند علاوه بر ارائه پذیرش نهایی حداقل دو مقاله فوق موارد دیگری نیز اضافه کنند.

ماده ۴۷: دانشجو پس از گذراندن واحدهای درسی و کسب درجه «قبول» از رساله خود، دانش آموخته دوره دکتری شناخته می شود و به دریافت درجه دکتری نائل می گردد.

ماده ۴۸: در صورتی که دانشجو بنا به عللی خارج از اراده خود و یا بروز مشکلات غیر قابل پیش بینی، در مدت مجاز (۴ سال و با توجه به افزایش دو نیمسال تحصیلی مجموعاً ۵ سال) موفق به اتمام تحصیل نشود به پیشنهاد استاد راهنمای دانشجو و تأیید شورای آموزشی و پژوهشی دانشکده و تحصیلات تکمیلی دانشگاه، کمیسیون بررسی موارد خاص دانشگاه با حضور استاد راهنما، وضعیت تحصیلی دانشجو را بررسی و متناسب با کمیت و کیفیت فعالیتهای علمی دانشجو، در مورد مدت و نحوه ادامه تحصیل یا اخراج او تصمیم گیری قطعی خواهد کرد.

ماده ۴۹: گروه های مجری دوره دکتری در راستای تحقق اهداف ذیل موظفند حداقل هر چهار سال یکبار برنامه درسی دوره و محتوای دروس را مطابق مقررات مربوط بازننگری و به معاونت آموزشی دانشگاه اعلام نمایند.

الف - به روز شدن محتوای علمی دروس در راستای تحولات علوم و فناوری

ب - تطبیق برنامه درسی دوره با نیازهای علمی و فنی کشور

ج - استفاده از منابع علمی و نرم افزارهای تخصصی جدید در برنامه دوره

د - به کارگیری شیوه های نوین تدریس

ماده ۵۰: به منظور ارزیابی کیفیت هدایت پایان نامه های تحصیلات تکمیلی از طریق نظرسنجی از هیئت داوران هر پایان نامه، معاونت آموزشی دانشگاه دستورالعمل مربوط را تهیه و اجرا می نماید.

ماده ۵۱: در راستای ارتقاء کیفیت پایان نامه ها و انتشار نتایج حاصل از آنها، دانشگاه در برنامه سالیانه خود تمهیدات لازم را (در صورت اعتبار بودجه) برای پشتیبانی از شرکت دانشجویان دکتری در همایش های علمی معتبر داخلی و خارجی با تایید اساتید راهنما پیش بینی نموده و مطابق دستورالعمل اجرایی مربوط در اختیار متقاضیان قرار می دهد.

ماده ۵۲: در راستای ارتقاء کیفیت پایان نامه ها و آشنایی دانشجویان با روش های تحقیق و مراکز تحقیقاتی خارج از کشور، دانشگاه تمهیدات لازم را برای پشتیبانی از شرکت دانشجویان دوره دکتری در دوره های فرصت مطالعاتی کوتاه مدت از طریق بهره گیری از تفاهم نامه های منعقد، استفاده از بورس های خارج از کشور و جلب همکاری ایرانیان مقیم خارج پیش بینی خواهد نمود.

ماده ۵۳: در دانشکده هایی که گروه تخصصی تحصیلات تکمیلی وجود ندارد، معاون آموزشی و تحصیلات تکمیلی دانشکده و شورای آموزشی و پژوهشی دانشکده مربوطه به ترتیب وظایف تعیین شده در این آیین نامه را برای مدیر گروه و گروه را انجام خواهند داد.

ماده ۵۴: این آئین نامه در ۵۴ ماده و ۲۶ تبصره در ۱۶۰ جلسه مورخ ۸۵/۰۴/۱۹ به تصویب شورای دانشگاه رسیده است و برای دانشجویانی که از سال تحصیلی ۸۵-۱۳۸۴ و پس از آن در دوره دکتری پذیرفته می شوند، لازم الاجرا است.